

Nekalé praktiky dodavatelů z energetické krize již vymizely, uvádí radní ERÚ Zemanová

ROZHOVORY Bez komentáře 17. červen 2024, 07:30 Martin Voříšek

V souvislosti s krizí na energetickém trhu řešily a stále řeší problémy desetitisíce domácností. Není divu, v průběhu energetické krize vzrostly ceny elektřiny a také [burzovní ceny plynu](#) na několikanásobky původních hodnot. To dohnalo hned několik dodavatelů elektřiny i plynu k ukončení činnosti. Nejznámějším příkladem pádu dodavatele je určitě Bohemia Energy, který zasáhl stovky tisíc odběratelů. Další dodavatelé přežili jen díky tomu, že se uchýlili k nekalým praktikám. Dodavatelé nejčastěji převáděli zákazníky na méně výhodné ceníky bez jejich souhlasu.

Podle radní ERÚ Markéty Zemanové už se tyto praktiky nevyskytují: „Že by se k ní obchodníci uchýlovali aktuálně, to už prakticky ne. Zpětně ale za nedodržení fixované ceny dodavatelům udělujeme opravdu vysoké pokuty“.

S čím se na Energetický regulační úřad (ERÚ) spotřebitelé nejčastěji obracejí? Jak se jejich stížnosti v čase mění? A co to vypovídá o praktikách obchodníků s elektřinou a plynem? Nejen o tom hovoří Markéta Zemanová.

Když v říjnu 2021 padlo několik dodavatelů v čele s Bohemia Energy, zaznamenali jste to na vaší zákaznické lince okamžitě?

Ano, spotřebitelé s námi bezprostředně poté začali řešit přechod k dodavatelům poslední instance, následné hledání nového obchodníka, nastavení záloh a další související záležitosti.

Růst dotazů a stížností jsme ale zaznamenali už předtím – od léta 2021 totiž docházelo k první vlně [růstu cen elektřiny](#) a plynu na burzách a na tehdejší dobu se jednalo o výrazný růst. Někteří dodavatelé na situaci reagovali tak, že se své zákazníky snažili převádět na dražší ceníkové, nebo tzv. spotové produkty, u nichž byla cena odvozená právě z aktuálních cen elektřiny na burze. A to v rozporu se smlouvou, v níž lidé měli cenu fixovanou. To byl mimo jiné případ Bohemia Energy.

Narážíte na tuto praktiku i nyní?

Že by se k ní obchodníci uchýlovali aktuálně, to už prakticky ne. Zpětně ale za nedodržení fixované ceny dodavatelům udělujeme opravdu vysoké pokuty. Loni právě Bohemia Energy (2 170 000 korun) a TGC Energie (1 500 000 korun), letos společnosti ARMEX ENERGY, která navíc požadovala úhradu neobjednaných dodávek energie či pozdě vyřizovala reklamace. Tady se jednalo o vůbec nejvyšší sankci za protispotřebitelské jednání, kterou jsme kdy dali, měla výši 4 746 000 korun.

Proč pokuty dáváte až s takovým zpožděním?

Samotnému udělení vysoké pokuty předchází hned několik úkonů a velká spousta mravenčí práce. Nejprve musíme jednotlivé případy přesně zdokumentovat, pak následuje kontrola a až na ni v oprávněných situacích navazuje sankční řízení. V rámci jednoho řízení přitom řešíme obvykle desítky až stovky dílčích případů. Vůči našemu prvoinstančnímu rozhodnutí obchodníci skoro vždy podají tzv. rozklad a následuje další kolo právní bitvy. Abychom ji vyhráli a mohli pokutu udělit pravomocně, je nutné mít rozhodnutí opravdu perfektně připravené a vycizelované. I proto je tak důležitá precizní dokumentace.

Jak zmiňujete, udělili jste v poslední době hned několik vysokých pokut. Změnila krize přístup úřadu k dodavatelům energie?

Neřekla bych, že bychom měnili přístup k prohřeškům dodavatelů, vždy jsme se snažili je postihovat tak tvrdě, jak nám umožňuje zákon. Spíše vždy reagujeme na úpravy legislativy, přičemž některé z nich sami iniciujeme. Konkrétně bych zmínila cejch dodavatele, který, pevně věřím, bude součástí nadcházející novely. Ve zkratce jde o to, že v současné době musíme udělit licenci každému, kdo splňuje zákonné předpoklady. Nehraje přitom roli, že o licenci už v minulosti přišel proto, že se dopustil závažných protispotřebitelských praktik, nebo přivedl dodavatele k pádu. Dotyčná osoba si prostě jen založí jinou společnost... To už by nemělo být možné.

Co dále byste v legislativě uvítali?

Dlouhodobě usilujeme o navýšení pokut. Například podle zákona o ochraně spotřebitele můžeme udělit pokutu v maximální možné výši pěti milionů. Jak jsem zmínila, letos jsme se dostali takřka na „strop“, umím si ale představit, že horní hranice by byla vyšší. Za úmyslné a závažné prohřešky by měly hrozit tak vysoké pokuty, aby od jejich páchání odrazovaly. Rovněž bychom chtěli zvýšit postihy za to, když s námi dodavatelé nespolupracují v rámci kontrol ve snaze odvrátit postih. Je to podobné, jako když odmítnete dopravnímu policistovi „dýchnout“, automaticky jste považován za vinného. A taková praxe se nesmí kontrolovanému subjektu vyplatit ani v energetice! Také bychom chtěli rozšířit výčet zakázaných praktik. Mnohdy vágní zákonná definice toho, co je zakázáno, znesnadňuje naši pozici ve správních řízeních. Obecně totiž platí zásada, že co není zakázáno, je dovoleno.

A co se z vašeho pohledu už povedlo?

Například to, že maximální doba smluv na dobu určitou je stanovená na tři roky, což dřív nebylo. Někteří lidé kvůli tomu měli podepsané nevýhodné smlouvy třeba na deset let! Plná moc k uzavření nové smlouvy, ať už pro dodavatele, nebo zprostředkovatele, byla omezena maximálně na rok. Zprostředkovatelské smlouvy je možné kdykoliv vypovědět a samotní zprostředkovatelé přešli pod náš dozor, musí se u nás registrovat. To byl

zásadní krok, když vezmeme v potaz, že před začátkem krize na zprostředkovatele mířila polovina stížností spotřebitelů z těch, které se u nás scházely.

Vrátíme se nakrátko k Bohemia Energy. Na ERÚ často směřovala kritika, že měl situaci zabránit. Mohl ERÚ situaci nějak předvídat?

Nemohli jsme tomu nijak zabránit! Bohemia Energy jednoduše neměla v určitý čas dostatečné množství energie, jejichž dodávku měli lidé zasmluvněnou. Nakupovala totiž na tzv. spotovém, tedy krátkodobém trhu. To bylo dlouho výhodné, pak ale ceny skokově vzrostly, a Bohemia Energy najednou chyběly peníze. Zákon obchodníkům nestanovil žádnou povinnost, jak mají komodity nakupovat, my jsme logicky nemohli nic takového vymáhat. Ostatně jsme ani nevěděli, jakou nákupní strategii jednotliví dodavatelé mají, to bylo jejich obchodní tajemství.

Vůči dodavatelům tedy nemáte žádné „páky“?

Ve zkratce řečeno existuje regulovaný trh. Ten je ze své podstaty monopolní – ať už jde o distribuci a přenos energie nebo systémové služby – a my tady máme poměrně dost kompetencí, plníme roli jakéhosi policajta. Samotný obchod s energií je ale neregulovaný, ceny určují trh a strategie jednotlivých dodavatelů. My můžeme zasáhnout jen v případě, že poruší legislativu, například spotřebitelskou, tedy typicky dělají nekalé praktiky. Jen samotné nastavení obchodní strategie není regulované, tudíž nemůže dojít k porušení pravidel, která neexistují..

K jakým změnám legislativy došlo, aby se případ Bohemia Energy neopakoval?

Bezprostředně po jejím pádu jsme navrhovali hned několik změn. Dvě výrazné by se měly objevit v nadcházející novele energetického zákona, označované jako Lex OZE III. První je opatření, kterému říkáme cejch dodavatele. Když teď bude žádat o licenci někdo, kdo má „škraloup“ z minulosti, nemáme možnost mu ji neudělit, pokud splní zákonné podmínky. Mezi nimi sice je bezúhonnost, tu ale někdo ztratí jen v případě, že

je pravomocně odsouzený za spáchání trestného činu. Protispotřebitelské chování však může být maximálně přestupkem. To by se nově mělo změnit, a pokud někdo výrazně poškodí zákazníky či nedostojí svým finančním závazkům, nebo pošle zákazníky do DPI, bude mít po určitou dobu stopku, jako je to například v živnostenském zákoně, a to včetně statutárů. Kromě toho budou mít dodavatelé povinnost si stanovit tzv. index zajištění, což se váže právě ke zmíněné nákupní strategii. Zákazníci podle něj totiž poznají, jak je dodavatel „předzásoben“. Jedná se tedy o opatření směrem k prevenci a transparentnosti.

Pomáhá nám v tomto ohledu nějak legislativa Evropské unie?

Obecně veškerá evropská legislativa vede k posílení volného trhu, odstranění bariér. Tedy směrem od jakéhokoliv centrálního ovlivňování regulovaných cen energie. I proto zahraniční kolegové po pádu dodavatelů v čele s Bohemia Energy vůbec nechápali, za co jsme v Česku kritizováni. „Ano, padli obchodníci. To se bohužel může stát v jakémkoliv odvětví. Ale s tím přece nemáte nic společného!“ říkali nám. Na energetickou krizi sice evropská legislativa samozřejmě zareagovala, například i posilováním ochrany spotřebitelů, na směřování směrem k volnému trhu se ale nic nemění.

Štítky: [energetický regulační úřad](#) | [Bohemia Energy](#) | [Rozhovor](#) | [seznam](#) | [Markéta Zemanová](#) | [Odběratelé energií](#)